

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor.
 $\frac{1}{4}$ an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Sfânta Scriptură.

Acum de curând ni-se spune, cel puțin pe cale indirectă, că vom avea și noi la îndemână o traducere românească a Bibliei, aprobată de autoritatea bisericească. Calendarul „Unirii“ pe 1910 și publica capitolul întâiu din Cartea Facerii, anunțând, că întreaga lucrare „va apărea, în timpul cel mai scurt“ (pag. 93). Nu știm, cât e de lung acest „timp cel mai scurt“, poate ca și jom-urile (zilele) facerii, vedem însă, că nici un început nu s'a făcut până acum pentru tipărire, de aceea credem, că e încă la vremea sa, să se spună câteva cuvinte despre aceasta traducere, respective edițiune nouă.

Că e o mare nenorocire să nu avem la îndemână o Biblie, o știm cu toții, mai ales noi preoții din via Domnului, cari îi simțim mai bine lipsa, iar la repetitele întrebări ale credincioșilor, suntem siliți a răspunde cu rușine întregul adevăr. Biblia cea bună alui Clain nu se mai găsește de vânzare nicăiri. În țară avem toate cărțile mai vechi bisericești tipărite la Blaj, și la anticari găsești lucruri rare și de mare valoare, cum e de pildă „Floarea adevărului“, dar de o Biblie de Blaj, complectă, nu dai, ori ce ai oferi pentru ea. Și dacă nu găsești în București cărțile românești, airea nu le vei găsi nici așa.

Biblia, ni se spune, e aproape terminată, dar nu se tipărește încă. Din ce pricină? Ni se pare, că se îngrozește lumea, că îi va da foarte mult de lucru, și va costa o groază de bani, la cari nu le putem face față. Amândouă temerile acestea, cari pot să fie tăgăduite de unii, dar în realitate există, n'au nici un drept de existență. Biblia lui Clain s'a tipărit în doi ani de zile (dela

1 Noemvrie 1793 și până la 15 Noemvrie 1795), deci cel mult în doi ani de zile trebuie să fie mântuită și acum tipărirea Bibliei, chiar de ar avea note mai bogate, doar meseria tipografiei e mai perfectă acum decât înainte cu 117 ani, chiar și la Blaj! — E lucru mult cu corectura? Clain a avut cu mult mai mult lucru, când a îndreptat Biblia lui Șerban Cantacuzino. Să se grăbească comisia cu cercetarea edițiunii pregătite de părintele canonic Dr. Szmigelski, iar corectura tiparului să se încredințeze profesorului de studiul biblic, care e în stare să o facă, și eventual să indice comisiunii locurile, cari ar mai trebui îndreptate. La tipografie să fie ocupați câțiva culegători numai cu acest lucru, iar profesorului de biblie, dacă nu i-s'ar putea da concediu pe timpul tipării, dela profesură, să i-se ia orele de catiheză. El, care simte mai mult lipsa Bibliei, nu numai pentru teologi ci și pentru preoți, va munci din răspuțeri ca să vază aceasta carte lumina zilii cât mai curând. Ar putea fi plătit, în caz de concediu, din „fondul Bibliei“, ori din fondul de dispoziție, care e plin de datorii, având însă un isvor nesecat, din care se adapă, de câte ori e nevoie. — „Fondul Bibliei!“ Mulți vor surăde ironic la citirea acestor cuvinte, și vor admira naiva necunoștință a subsemnatului. Fondul Bibliei s'ar crea din subscrierile abonaților, și din un mic acout dela fiecare parohie din provincia mitropolitană. Arhidieceza numără 704 parohii, Gherla vre-o 500, Lugojul vre-o 160, Oradea-mare vre-o 165, deci la olaltă cam 1530 de parohii. Să zicem, că 130 ar fi atât de sărace, în cât n'ar fi în stare să comande biblia, deși trebuie impusă la toate, rămân însă 1400, dela cari s'ar putea lua un acout de 10 cor., de tot

14,000, cu cari se poate începe ușor lucrul. Apoi se știe, că din fonduri se dau împrumuturi la mai mulți, fondului acestuia încă i-s'ar putea da împrumutul necesar, la vreme de lipsă. Dar, eu cred, că nici nu ar avea nevoie de împrumut. Aici la București s'au tipărit „Viețile sfinților“, și s'au găsit laici, cari au dat zeci de mii pentru acest scop, și cărțile se împart creștinilor gratuit! La noi, în biserica unită, să nu se găsească nimeni de acest fel?

Alt lucru prezintă greutatea mai mari: textul. Cărțile bisericești tipărite dela 1850 încoace sunt așa de mult „revăzute“ și „îndreptate“, încât unele cântări și rugăciuni de abia mai seamănă cu cele vechi. Incepând cu „Sfântul Duh“, la care s'au închinat strămoșii noștri atâtea sute de ani, și de care nu s'au îngrozit marii noștri episcopi și preoți, au început să fie scoase din limba cărților bisericești, care la noi e deja bine stabilită, vorbele vechi înțelese de popor, în a cărui limbă trebuie să se săvârșească slujbele în biserica românească, și au introdus și în cărțile sfinte curentul latinist exagerat, de a cărui influință nu se poate scăpa nici comisiunea, care face revizuirea astăzi. Acest principiu, de a imprima cărților bisericești caracterul unui anumit curent, ori a unei individualități, e ceva cu totul nou, și e fatal. Nu mai vorbesc despre sf. Ieronim și alți traducători ai Bibliei, a căror mână nu se cunoaște „în cărțile, la cari au muncit, dar să vorbesc numai de traducătorii români ai liturghiilor. Antim Ivireanul, mitropolitul Ungro-Vlahiei, traduce liturghiile în românește la 1713, textul lui îl retipăresc în Moldova la 1747, și la Blaj în 1756 (cu unele mici adause ce lipseau în traducerea lui Antim), care text, retipărit la 1775 și 1807, l-am avut până la 1870,

când se schimbă textul în mod îngrozitor, sute de cuvinte vechi sunt date afară și înlocuite cu vorbe noi, cari, în limbă, n'au dobândit înțelegere nici odată. Vine liturghierul dela 1905, care face alte modificări, iar la 1930 va veni un altul, cel puțin așa-l arată semnele vremii, care va retipări pe deantregul liturghierul dela 1756, schimbând vre-o zece cuvinte slavonești, pe cari nu le înțelege poporul.

În veacul al 18 aveam aprigi apărători ai sfintei uniri, și în țară încă se tipăreau cărți bisericești, cu toate acestea se vindea și în țară Biblia și Mineiul de Blaj. De ce? Erau scrise într-o limbă înțeleasă de toți, graiul lor era, cum zice Testamentul nou dela Bălgrad (1648). ca banii cei buni, cari umblă în toate țările. O astfel de limbă trebuie să fie și în Biblia ce se va tipări la Blaj, pentru ca să fie de folos la toți Românii osteneala pusă în o carte tipărită pentru 100 și mai bine de ani. Cărțile bisericești de de mult erau fala literaturii române, iar cele de astăzi, chiar și manualele de religie și de teologie, au unele cuvinte oribile și imposibile, și, în literatură, nu le mai încreastă nimeni.

Credința mea e, că nu se va tipări Biblia nici acum. Reverendisimul Dr. V. Szmigelski, care lucrea-

ză la ea de 25 de ani, doria să o tipărească în fascicole îndată ce s'a întors dela Viena, dar, fiindcă „nu sunt bani nici timp de ajuns“, n'a tipărit decât Psaltirea, Apostolul și Evanghelia, și ori cât de mult ține să tipărească întreagă Biblia, nu va vedea-o gata. Notele, cari le-a făcut unele sunt prea lungi și prea multe, vor trebui schimbate în mai multe locuri, căci cele dinainte cu 20 de ani nu se mai potrivesc cu cercetările mai noi, de cari trebuie să se țină cont.

Dacă nu va începe în curând tipărirea Bibliei la Blaj, cunosc pe cineva care se ocupă serios cu ideea să publice Testamentul Nou, cu note mai puține, în felul cum îl au publicat toate neamurile de pe suprafața pământului, ca să poată fi în mâna tuturor creștinilor. Va apărea în fascicole câte o evanghelie ori scrisoare, și cartea întreagă va forma un volumaș drăguț, scris în limba veche și frumoasă a cărților bisericești, pe care o înțelege toată lumea. Știrea aceasta să le fie de mângâiere acelor, cari nu mai au răbdarea, ca numai din lumea cealaltă să ia act de apariția Bibliei de Blaj.

Dr. Ioan Bălan.

Anuare școlare.

III.

Anuarul institutului teologic și pedagogic român gr.-or. al diecezei Caransebeș, pe anul 1911—12. Căprijde date referitoare la institutul numit, publicate de către direcțiunea institutului.

În partea primă ne surprinde descrierea unei frumoase călătorii pe care au făcut elevii institutului teol. și pedagog. din Caransebeș, în Italia.

Călătoria descrisă de Pavel Popa cl. c. II., dovedește spirit de observare, minte ageră și apucături de condei — dar mai mult arată că tinerii noștri nu trec, prin locurile acele unde fiecare piatră, să poată, și-ar povesti par'că zile și săptămâni întregi, — așa cum ai trece prin ori-ce loc; sufletul lor se înfioară, se cutremură și cu evlavie negrăită ridică lespezea de pe trecut. Așa se înțelege și trebuie să fie o tinerime, care n'a trăit în trecut — ci în viitor.

Datele cari privesc institutul sunt următoarele:

La începutul anului 1911, 1—3 Sept. s'au înscris:

a) în secțiunea teologică: curs I.: 8, curs II.: 13, curs III.: 7 elevi; laolaltă 28 elevi. Peste an a mai intrat 1. Deci total 29 elevi.

b) în secțiunea pedagogică: curs I.: 5, curs II.: 5, curs III.: 3, curs IV.: 6; laolaltă 19 elevi.

Numărul total al elevilor cari au studiat la acest institut așa dar este 48.

Numărul profesorilor din secțiunea teologică 4. Secțiunea pedagogică 7.

Anuarul se încheie cu înștiințare pentru anul școlar 1912—13, care cuprime informațiuni necesare pentru anul viitor.

FOITA.

Maria Rodziewicz.

Violina.

(Schită polonă).

Trăia odată un violinist, care sânta în curțile împărătești și domnești și se bucura de un renume mai mare decât regii, cavalerii și magnații avuți. Numele lui era cunoscut și prin țări îndepărtate, de cântecul lui se îmbătau oamenii, își petrecea la mese cu regi și boeri și violina, par'car fi fost un tezaur al țării, o ținea într'o pânză purpurie.

Și avea măestrul ăsta un junișan, orfan de tată și de mamă, pe care îl iubea foarte mult, fiindcă îi era credincios și în totdeauna îi spunea adevărul. Și singur numai acest tinăr nu se îmbăta de cântecul lui de violină și îl privea nepăsător, cu'n zimbet senin în colțișorul gurii.

Odată observă măestrul, că tinărul îi privește cercetător violina.

— Așa-i, că te miri, că scot nește sunete așa de înduioșetoare din lemnul acesta uscat?

El îi răspunse zimbând:

— Da, mă mir, numai de aceea, că lucrul acesta scump nu sună așa de bine, ca cealaltă.

— Care cealaltă?

— Am servit mult timp la un bătrân, care încă avea o violină; numai cât nu era chiar ca asta, nici nu era văpsită; aceea suna mai bine.

— Cine e bătrânul acela?

— Un eremit, care șade departe, de parte. Acea apoi era o violină!

Și cu ochii împăenjiniți de lacrimi a privit spre ceru și pe buze i-s'a furișat un zimbet senin de fericire.

Observarea aceasta l'a supărat pe măestrul și i-a sângerat inima, ca un ac de viespe.

Când cânta, cu ochi-l căuta pînăre mulțime, să vadă, oare nu-l înduioșează muzica lui? Nu peste mult l'a întrebat iarăși:

— Așa-e, c'am cântat frumos? Regii mi-s'au plecat, cavalerii au început să plângă, doamnele de asemenea. Este oare o onoare și glorie mai mare decât asta?

Dar tinărul dreptvorbitor astfel îi răspunse:

— La stăpânul meu cel de mai înainte am văzut o astfel de onoare și glorie. Violina lui cântă mai bine.

Măestrul s'a mâniat și se teme de aceea, că într'o zi acel „altul“, cu succesele lui îi va micșora vaza lui. El voia să fie în totdeauna primul! S'a cugetat, s'a mai res-cugetat și odată îi zise:

— Ce crezi tu, oare vinde violina bătrânul acela? Acea trebuie, că e o violină fermecată! Dute până la el, și cumpără-o ori cât ar cere pentru ea.

— Asta n'o pot face — fiindcă dacă violina nu-ți va plăcea, sau dacă voi uita cuvântul acela de descântec, e gata cu omnia mea. Mai bine va fi, dacă mergem împreună. Te conduc la bătrânul acela, să asculti odată cântecul lui, fă-i ofertul și el va face, cum va crede, că va fi bine.

Măestrul s'a cugetat mult timp. Curiozitatea totuși a învins.

— Să mergem! — îi zise.

Și au plecat. Tinărul mergea înainte și ducea în mână violina aceea scumpă și în urma lui venea măestrul. Îi părea cam rău, că a plecat pe un drum așa de lung.

Îndată ce au trecut peste râul și muntele al șaptelea, au ajuns într'o vale tăcută și liniștită, părea un cuib de păsăre. Prin mijlocul ei curgea un pârăuș de munte, era încunjurată jur împrejur de stânci și pînăre crepăturile acelea au crescut florile de munte, iar în vale rozele sălbatice. Pe un colț de stâncă era casa eremitului.

Eremitul ședea acolo în coliba lui și cetea, fața îi era luminată de ultimul mănunchiu de roze de soare.

A privit lung pe călători și îndată a cunoscut pe băețandru. I-a primit cu un zimbet plin de blândetă. Părul și barbă erau de-o culoare arginție, dar pentru aceea, privirea încă tot îi mai era vioaie. Se putea vedea, cum se bucură de vieță, și nu se teme de moarte.

— Măi Selyma! Te-ai dus dela mine.

IV.

XXIV. Anuarul școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român” pe anul 1911—12. Publ. de dr. V. Bologa din Sibiu. Conține informațiuni despre cursul anului școlar încheiat, cu școala civilă română de fete din Sibiu.

Corpul profesoral al acestui institut are o pagină de doliu din anul încheiat, prin pierderea unuia dintre cei mai talentați și zeloși tovarăș: dr. Ioan Borcia.

Lui îi sunt închinată paginile prime — dându-ne biografia întregă și activitatea prețioasă a acestui dascăl-poet, ca și care până să aibă un altul, va trece mult.

Directorul școlii civile de fete este dr. Vasile Bologa. Numărul profesorilor 4. Cătiheți 2. Instructori 7. Personalul internatului s'a compus din directoara: Elena Petrascu, medicul dr. I. Beu, două guvernante și trei bone.

Conspectul elevelor înmatriculate în anul școlar 1911—12 se prezintă astfel: clasa I.: 11, clasa II.: 30, clasa III.: 42, cursul complementar 11. Numărul elevelor cari au locuit în internat se ridică la cifra 72. Laolaltă au fost înscrise 118 eleve, toate de naționalitate română. După confesiune au fost gr.-or.: 92, greco-catolice 26.

Anuarul se termină cu înștiințare pentru anul 1912—1913.

Convictul diecezan din Lugos.

Condițiuni de primire.

1. Cu ziua de 1 Septembrie n. 1912 își începe al treilea an de existență sub ocrotirea Ordinariatului episcopesc al diecesei greco-catolice române, convictul diecezan din Lugos pentru creșterea tinereții, care

frecventează cursurile școlare dela gimnaziul de stat, eventual și dela școala reală din Lugos.

2. Convictul este aranjat pentru primirea al lor 30 elevi. Dintre aceștia 10 vor fi provăzuți cu mâncare, locuință, cură medicală și spălat, fără a plăti ceva pentru întreținere, așezați fiind în locuri fundamentale. Alți 10 vor plăti la an pentru cele de mai sus în trei rate anticipative egale, anume în 1 Septembrie, 1 Decembrie și 1 Februarie, câte 50 coroane, laolaltă 150 coroane; restul de 150 cor. se va plăti din fundațiuni anumite.

Pentru complinirea acestor locuri beneficiate s'a scris concurs prin circularul diecezan de d'tto 12 Iunie 1912 nr. 1669—1910, cu termenul de 27 Iulie st. n. a. c.

Alți 10 tineri se vor primi în Convict, având a plăti părinții taxa de întreținere de 400 coroane la an, în rate anticipative de câte 100 coroane și anume în 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februarie și 1 Aprilie a fieștă-cărui an școlar.

3. Doritorii de a fi admiși în Convict au să-și adreseze cererile de primire Prea-veneratului Ordinariat episcopesc din Lugos până la termenul pomenit de 1 August 1910. Cererile aceste au să fie provăzute cu estras de botez, testimoniu de pe anul școlar premergător și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne limpede și esact locuința și posta ultimă, declarând deodată, că cunosc toate condițiunile aceste de primire și că se conformează aceloră într'u toate. Pentru răspuns vor fi a să alătura marcele postale recerute.

4. Afară de prețul întreținerii, fiecare elev, așa dar și cei stipendiați va avea a plăti la intrarea sa în Convict în locul taxei de înscriere de 10 coroane, de până acum o taxă de 50 cor., avându-se în vedere

scumpetea mare a vîptualelor — care se va putea solvi în 2 rate anticipative — una la înscriere și într'u cât dorește a i-se scrobi (întări) rufe, alte 10 coroane pentru anul întreg școlar. Taxele plătite odată nu să vor mai restitui la băeți de aceia, cari în cursul anului școlar ar părăsi convictul.

De didactru și alte spese și taxe, ce ar fi prescrise la gimnaz ori școala reală, au să se îngrijească părinții ori îngrijitorii băeților deosebit.

În vederea taxelor moderate, mai sus înșirate și a scumpetei neobicinuite a traiului, este netrecută condițiune, ca plătirea tuturor taxelor să se întâmple cu cea mai mare acurateță. Superioritatea convictului cu părere de rău se va vedea constrinsă a dimitte din Convict pe acei elevi, ai căror părinți ar plăti cu întârziere și neregulat taxele prescrise.

5. Elevii vor avea să aducă cu sine la intrarea lor în convict următoarele obiecte:

- a) O carte de rugăciuni.
- b) Patru părechi bune de schimburi pregătite din pânză ori giolgiu.
- c) Batiste 12.
- d) Două părechi de ghetă (încălțăminte).
- e) Șase părechi de ciorapi.
- f) O saltea (sac de paie) și 2 coperitoare (cearșafuri) de saltea.
- g) Două perini și patru fețe de perini.
- h) O plapomă și două coperitoare (lepedee) de plapomă.
- i) Patru ștergere.
- j) Cutit, furcuță, lingură și linguriță.
- k) Patru serviete.
- l) Un pahar de sticlă.
- m) Perie de veșminte și de ghetă.
- n) Pieptene și perii de cap, de dinți și de unghii.

Pe toate rufele are să fie însemnat.

Nu ți-a plăcut pâinea de aici, I-a uită-te numai în oglinda apei, să vezi cum ai slăbit! Când erai la mine, erai roșu ca un bujor!

— M'am refutors, bunul meu părinte, fiindcă am dorit pita ta, și cântecul tău îi zice tinărul răzând. Și veim! a venit și noul meu stăpân, la care m'am băgat, după ce am plecat de aici. El e un măestru mare, cântă la curțile împărătești. Și el vrea să-ți audă cântecul și să-ți vadă violina.

— Măi ștregăruțule, măi! Dar cin' ți-a zis, să spui cui va de violina mea? Nu-i crede, dl meu. Eu n'am învățat a zice cu violina și nici nu umblu, să secer laude. Cânt și eu când am voe. Băeatul e cam guraliv! Dacă chiar dorești și ai venit numai pentru asta până aici, îți voi cânta ceva, dar vreau să te ascult și pe dta. Aici e foarte bună scustica — cântă-mi una!

Măestrul și-a luat unealta cea scumpă și a început să cânte.

Bătrânul l'a ascultat în liniște, cetind mai departe. Pe ținut se cobori o liniște adâncă și măestrul a cântat cum poate numai cânta, un artist cu renume.

Măestrul a încetat a mai zice, eremitul și-a pus cartea la o parte și zise:

— Nu este om, să cânte mai bine. Onoare și reverință îi să cuvine!

— Acum i-e rândul sf. Take! — zise zimbând măestrul, care s'a bucurat foarte mult de elogiile, ce i-le-a adus.

Bătrânul eremit o intrat în colibă. Avea o singură ușă și fereastă și în față cu fereasta era pe părete o cruce. Lângă cruce era o violină simplă, părea cioplită cu un cuțitaș. Eremitul a luat-o jos, s'a oprit înaintea crucii, pe un moment a stat în liniște, după aceea a început să cânte.

Băiatul l'a tras la o parte pe măestru și șopotind îi zise:

— I-a ascultă numai!

Luna se ivise pe bolta azurie și mijea prin fereastă, aurind pletele arginții a eremitului, făcând să lucească cuiele dela crucea Răscumpărătorului. Sunetul de violină răsună departe peste văi și dealuri, după aceea se pierdu în depărtare.

În curând stâncile încep să se miște și petricele încep a cădea în vale. Măestrul să uită înapoi și vede, căprioarele, cari au venit aici și ascultau cu urechile ciulite. În aer să aude un feșnet ușor. Tinărul îi arată măestrului cu mâna spre lună. Ingerași cu aripi ușoare coborau spre ei în vale. Ajungând la fereastă să uită lung la ei și la cruce și ascultă cântecul lui și își fac semn cu mâna, nucumva să conturbe pe bătrânul eremit.

Bătrânul s'a oprit și a eșit înaintea colibei. Violina o ținea în mână și îi zise măestrului:

— Asta e violina mea.

Și măestrul îi zise:

Și ce ceri pe ea?

Îți voin da cât vei cere, fiindcă vreau să fie a mea!

— Aici e, ți-o dau pe nimica!

— Dar favață-mă cuvântul acela vrăjit.

— Nu e nici un căvânt, acelea-s fleacuri băbești.

— Îți dau pe-a me-a în schimb.

— Cum vrei. Mie ori-care îmi place.

Și a luat măestrul violina și în speranța aceea, că l'a înșelat pe bătrânul eremit, plin de nădejdi a plecat spre casă.

Băeandrul a rămas iar acolo, la eremit.

În seara primă deja a aranjat un concert în grădina palatului regesc, unde să adunase toată elita orașului. Măestrul a stat nemișcat, așteptând să se facă o liniște, cum era aceea din jurul colibei eremitului. Dar zău nici țebedele, cari dumeau în lac, nu și-au întors capul spre el. nici paserile ceriului nu coborau din înălțime. Publicul îl privește cu mirare.

— Ce violină mizerabilă?! Măestrul așa să vede, că și-a pierdut auzul. Așa scârție cu violina, de par'că îți i-a auzul.

Și când măestrul a încetat de-a mai cânta și aplausul a rămas uitat.

Credeo, că poate i s'o fi stricat violina pe drum și s'a apucat de d'eres, i-a pus strune noi, după aceea iarăși a concertat. Dar iarăși numai oameni a avut de auditor.

Și l'a cuprins o mânie și o supărare că și-a schimbat violina, pentru fleacul asta.

numele băietului proprietar cu litere cusute. Veșminte neînsemnate după prescriere se resping. Pentru veșminte au să poarte grijă și să răspundă însuși elevii, și au se înștiințeze îndată dacă ceva obiect le-ar peri la spălătorie.

6. Băieții așezați în convict vor beneficia de următoarele:

a) Locuință provăzută cu mobilierul de lipsă.

b) Vipt (mâncare) complet și anume: la dejun lapte ori cafea cu pâne; la prânz 2—3 plese, la cină 1—2 plese: la ojină pâne și poame ori alte de aceste.

c) Spălatul, eventual și scrobitul rufelor.

d) Luminat și încălzit la timpul recerut.

e. Medic și medicină. În cauză de morb mai greu și îndelungat spesele aceste cad în sarcina părinților.

f) Superioritatea va purta grije, ca elevii mai slabi să fie controlați și ajuțorați în studii prin studenți mai buni. Dacă însă cutare părinte ar deri pentru băiatul său instructor deosebit, va avea însuși să solvească onorariul statorit cu știrea și aprobarea superiorității.

7. Elevii sunt răspunzători pentru întregitatea mobilierului, ce li-se dă spre întreținere; prin urmare stricăciunile, ce le-ar face în mobilul convictului, au să le despăgubească părinții ori îngrijitorii lor.

8. Părinții sunt recercați, să binevoească a trimite fie bani, fie alte lucruri destinate pentru fii lor, exclusiv și totdeauna la adresa Superiorității, care va controla, ca toate să ajungă la destinația lor și să fie întreținute amăsurat dorinței părinților; așa totuși ca ordinea și disciplina din convict să nu aibă scădere.

9. Elevii la gimnaz și eventual școala reală vor fi supuși într-o toate regulamentelor aflătoare în vigoare la acele institute, și în urmare și părinții au a-se conforma întocmai acelor. De aici urmează, că și cei primiți în convict vor putea rămânea elevi convictuali până-când sunt de fapt studenți la respectivele institute.

Și s'a dus iarăși la eremit. Acolo l'a aflat în colibă, cetind. Mănios li zise:

— Nu mi-ai spus cuvântul acela, fără de asta violina nu face două parale. Am voit să-mi câștig un renume mai mare și l'am pierdut și pe cel care l'am avut.

— D-ta ai voit să schimbăm, nu eu. Aici e violina d-tale, și-o dau înapoi. Pentru mine e bună ori-care! li zise eremitul zimbînd.

Și i-a adus violina cea scumpă, i-a dat-o înapoi, a pus la loc pe a sa, după aceea a luat iară cartea și a început să se roage.

Măestrul s'a rușinat și l'a întrebat cu respect:

— Spune-mi te rog, de ce n'am și eu un așa public ascultător, cum ai d-ta?

Bătrânul eremit cu un surâs plin de blîndețe i-a zis:

— Scumpul meu, tu cânti oameni și oamenii te asultă. Mulțamește-te cu renumele ce-l ai!

trad. de Valeriu Crișianu.

10. Elevii vor avea a-se prezenta înaintea Superiorității în 1 Septembrie n. 1912, însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele statorite, vor consigna obiectele lor, și vor primi în samă locurile destinate în salele de studiu și de dormit, cum și mobilierul destinat lor spre întreținere. Tot cu acel prilej li-se vor da și alte îndrumări, de cari vor avea trebuință.

Lugoș, la 4 Iulie 1912.

Dr. Victor Birlea,
prof. convictului.

In jurul congresului euharistic.

Pentru orientarea acelor, cari ni-s'au adresat în chestia congresului din Viena, precum și a altora, cari ar dori să participe, găsim că e potrivit să comunicăm următoarele:

1. La aranjarea participării Românilor, la congresul euharistic, comitetul din Blaj a renunțat în momentul, când a revocat Apelul lansat în chestia participării.

2. Secție românească deosebită nu va fi. La congres însă, cu toate aceste, poate să participe oricine. Comunicatul semi-oficios, dat în această chestie, nu oprește, și nici nu poate opri aceasta.

3. Oricine vrea să participe, și ca privat poate fi părtaș tuturor favorurilor, ce se dau participanților în secții deosebite. Se cere numai, să aibă biletul de participare și legitimația, pentru reducerea biletelor pe tren, ce se dă deodată cu biletul.

4. Pentru bifete de participare și legitimații, este de-a se adresa secretariatului general al congresului (Wien, Stefansplatz 5), cât mai în grabă. Acolo să se facă, tot atunci, și anunțările pentru încvartirare.

Blaj, la 11 Iulie 1912.

DR. ALEXANDRU RUSU,
profesor de teologie.

Diverse.

Cursurile dela Vălenii de Munte. Amintisem într'un număr anterior, că în anul acesta s'a ridicat o clădire pompoasă, cu menirea de-a putea ocroti cât mai mulți tineri și bătrâni cari ar alerga la acest altar de cultură națională românească.

Inaugurarea sălii de cursuri, cari se țin de câți-va ani încoace se va întâmpla la 1 Iulie, orele 12.

Toate ziarele noastre s'au ocupat cu o deosebită dragoste de flacăra aceea care s'a aprins în Vălenii-de-Munte, dând programul acestor cursuri și unele informațiuni necesare pentru aceia cari ar voi să se adape peste vară la izvorul de lumină din Vălenii-de-Munte.

Dăm și noi mai jos programa cursurilor

din vara aceasta, îndemnând pe frații noștri să alerge cât mai mulți sub adăpostul măreței clădiri, care are menirea de-a închea cât mai mult cunoștința națională și a reîmpropăta puterile de rezistență în fața vicisitudinilor ce se țin lanț.

Programul cursurilor:

- 1 Virgil Arion, Sociologie.
- 2 G. Bogdan-Duică, Pedagogie.
- 3 Șt. Bogdan, Curente nouă în chimie.
- 4 V. Bogrea, Literaturi străine.
- 5 Coroiu, conferențiar la Universitatea din Iași. Drept român.
- 6 N. Ciotori, Mitologie și literatură nordică.
- 7 N. Cartoian, Din literatura populară.
- 8 A. C. Cuza, Economie națională.
- 9 N. Dobrescu, Istoria Bisericii române.
- 10 Nerva Hodoș, Tiparul românesc.
- 11 I. Hașegan, Horticultura și gospodăria noastră națională.
- 12 N. Iorga, Scrisori de boeri și japaneze.
- 13 G. Murgociu, Pământul românesc.
- 14 S. Mândroscu, Influența germană asupra literaturii noastre.
- 15 C. Moisil, Monete antice din România (trei lecțiuni).
- 16 Pericle Papahagi, Din viața Aromânilor.
- 17 V. Pârvan, Civilizații italiice.
- 18 N. Popovici-Lupa, Viața agricolă românească.
- 19 N. O. Popovici-Lupa, Din economia noastră agricolă.
- 20 N. O. Popovici-Lupa, Despre asistența publică.
- 21 I. Răducanu, Ficțiuni și realități din viața noastră economică.
- 22 I. Răducanu, Politica socială.
- 23 Dr. I. Simionescu, Științe naturale.
- 24 C. Șumuleanu, Vinurile noastre.
- 25 H. Stahl, Cum se vorbește?
- 26 I. Ursu, Cauzele mării și scaderii noastre, 3—4 lecții.
- 27 Stefan Velovan, Psiho-fiziologie.

Deputațiune basarabeană la Țar. Se știe, că în Basarabia numai în zilele trecute s'au terminat odioasele serbări, prin cari cnutul a încrestat cu bucurie malițioasă împlinirea al lor 100 ani, de când într'una lovește pieptul scump al neuitatei Basarabii. Se credea, că cu aceasta ocazie va veni și Țarul, precum promisese, — dar n'a mers. De aceea în Chișinău s'a format o mare deputațiune în frunte cu arhiepiscopul Serafim, cu scopul de-a merge la Petersburg, de-a saluta pe „Atotputernicul împărat" și de-al ruga să nu-i lase de sub paza lui. Cu aceasta ocaziune președintele F. Aleinic, a ținut următoare cuvântare:

„În cursul acestui secol Basarabia s'a dezvoltat liber sub umbra marelui Rusii (dacă se poate o dezvoltare liberă sub umbră) și a devenit o guvernare rusească, bogată și înfloritoare. Mari și nenumărate sunt binefacerile pe cari Rusia le-a făcut populațiunii. O sută de ani s'au împlinit, iar în sufletele noastre s'au sădit sentimentele de mulțămire

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(45) 16—44

Mare asortiment de vestminte bărbătești,
de juni și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

față de Rusia și un devotament nețărmurit față de conducătorii ei încoronati. Ne socotim fericiți, că putem să exprimăm în fața Majestății Voastre sentimentele poporului basarabean.

Maiestate!

„Toată suflarea basarabeană se roagă să aibă fericirea de a vedea pe inbitul ei Țar în cuprinsul Basarabiei și nutriți speranța, că această dorință va fi satisfăcută.”

Țarul se zice, că a ascultat cu multă bunăvoință asigurările de supunere oarbă a reprezentanților Basarabiei și a promis că va vizita Chișinăul cu ocazia desvălirii monumentului lui Alexandru I., cuceritorul Basarabiei.

După aceasta s'a întreținut cu fiecare membru din comisiune, zice presa rusă, și s'a interesat aproape de modul de trai și de nevoile populației basarabene. Presentările, discursurile, darurile, mulțămirea împăratului și întreținerea cu fiecare membru a durat în total 20 minute, timp în care Țarul s'a și interesat de aproape de nevoile populației basarabene.

Reformă electorală în Anglia. Guvernul englez a depus în camera lorzilor un proiect de lege, prin care să se sisteze dreptul de alegere după avere, ci fiecare cetățean să aibă un singur vot.

Condițiunea singură e ca respectivul să locuiască șase luni în care-va circumscripție electorală și să fie trecut de 21 ani.

În felul acesta noua lege ridică numărul alegătorilor dela aproape 8 mil. la 10 mil.

Proiectul acesta nu dă drept de vot și femeilor. Dar guvernul se spune că va prezenta camerei lorzilor și un alt proiect, în care se va da drept de vot și femeilor.

Noua lege va intra în vigoare cu 1 Iunie 1914.

Noutăți.

Din cauza sărbătorii de mână (sf. Ap. Petru și Pavel) numărul proximității va apărea numai Marți.

Incepându-se partea a II-a din anul acesta, cititorii noștri, cari nu și-au achitat abonamentul, sunt rugați să și-l achite cât mai în grabă. Susținerea și îngrijirea foii ne reclamă și nouă multe cheltuieli, dela cari cititorii noștri în rândul întâiu au datorință să ne subtragă. Și aceasta o vor îndeplini numai răspunzând avizului nostru!

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pentru edificândă biserică gr-cat. română din Suciag, s'au mai primit până în prezent următoarele daruri după apelul făcut: I. P. S. dr. Victor Mihályi Blaj 50 cor., II. Sa Ioan M. Moldovan 20 cor., Rev. d. dr. V. Suciag 3 cor., Rev. dr. V. Szmigelsky 1 cor., dr. Victor Bojor, prof. Gherla și colectați 20 cor., Chirilă Curta not. Uioara 15 cor., Iuliu V. Albiu not. Zlatna 10 cor., Parohia Bernadea 5 cor., Parohia Săcalul-de-câmpie 12 cor., Parohia Frata-maghiară 25 cor. 10 fil., Romul Rusu not. Tatârlăua și col. 25 cor., dr. George David adv. Abrud 3 cor., Parohia Berind 9 cor., Parohia Tohanul-vechiu 6 cor. 29 fil., Rev. dr. Florian Stan. Oradea-mare și col. 20 cor., Parohia Midoșlaca 13 cor. 30 fil., E. Ungurean adv.

Timișoara 10 cor., Parohia Corpadia 1 cor., Longin Corcheș preot Șutu 3 cor., Parohia Tatârlăua 7 cor., Ioan Pop preot Jucul-de-jos 2 cor. Marinimoșilor donatori, a căroro nume va fi scris în „Cartea de aur” a bis. noastre, le exprimăm cele mai mari mulțumite, Suciag, la 2 Iulie 1912. *Beniamin Rusu*, preot; *Ioan Sumurăucan*, curat. rac.

Artistul nostru A. P. Bănuțiu va concerta și în Blaj. Ziua destinată pentru aceasta vom publica-o la timpul său.

Pontificele din Roma, în urma căldurilor mari, suferă. Medicii sunt îngrijați, fiind temeri de-o întorsătură critică, de-oarece Pontificele nu se conformează prescripțiilor medicilor.

Azi în 11 Iulie se intrunește în Blaj directoriul fundației Șuluțane. Au sosit Gheorghe Pop, conzilier ministerial în penz. Iuliu Bardosy, inspector de școale în penz. și dr. Ioan Pop. Ședințele se vor ținea poimăne, în 13 Iulie l. c.

Cu ocaziunea sborului lui Vlaicu la Arad, care va avea loc Duminică în 14 l. c. vor fi și prestațiuni artistice cu concursul d-șoarelor M. Dima, A. Poparadu și d-nilor Aurel P. Bănuț etc.

Cununie. D-șoara Anastasia Maniu și d. Ștefan Pop profesor, cununati. Felicitările noastre.

Veste literară. A apărut în broșură, frumosul discurs: *La Mormântul Metropolitanului Atanasie Anghel*, ținut cu ocaziunea meetingului dela Alba-Iulia, de păr. Dr. Elie Dăianu.

Cum să ne putem apăra de trăznet. În timp de vreme grea sunt de-a se încunjura ulmii, sălcile și plopii. Dacă ne aflăm într-o casă în vreme de vifor e bine să stingem focul din sobă, pentru-că fumul e conducător bun de electricitate. Cât se poate să evităm curentul de aer în casă, dar o fereastă e putem lăsa puțin întredeschisă. Dacă ne aflăm pe câmp obiectele de metal, sau în unele părți obduse cu metal să le aruncăm departe, să ne ferim de animale și să ne culcăm la pământ.

Grevă de chelneri. În România, în timpul din urmă grevele s'au ținut lanț începând dela fabrici până la cea din urmă bransă de meserie. Mai în urmă se anunță, că și chelnerii au declarat grevă.

Hoț pe bordul vaporului „România”. Cu vaporul „România” sosit în Constanța din Constantinopol, a fost transportat și chelnerul Ernest Peran, în vîrstă de 16—17 ani, care fiind cu serviciul la clubul german din București a dispărut, după-ce a furat suma de 1200 lei. Numitul refugiindu-se la Constanța, după-ce cheltuește câteva sute de franci se imbarcă pe vaporul „România” în tovărășia unui prietin și pleacă la Constantinopol. Dar brigada de siguranță fiind înștiințată prin telegrafia fără fir despre acest furt, hoțul a fost prins în momentul, când vaporul ancora în Bosfor lângă Cospoli și l'au readus în țară. La el s'au mai aflat 200 lei.

Revoltă în armata turcească. Se anunță din Constantinopol, că în tabăra de rezerviști situată la intrarea Dardanelor s'a produs o revoltă, în decursul căreia soldații au atacat pe oficeri. Un redif grec a străpuns pe-un major. Oficerii vroind să stabilească ordinea, s'a încins o încăierare formală între soldații de rând și oficeri. Mai mulți oficeri au fost măcelăriți.

Mare nenorocire s'a întâmplat în Örkény. Tunarii pe locul de tragere cu ghiulele aspre, au încercat un tun nou, sub conducerea locotenentului Brettschneider, încercându-l cu un glonț mai mare. Când însă au voit să-l sloboadă tunul a explodat în mii de țandări omorînd pe loc trei feciori, 4 răniți greu dintre cari unul a murit. Starea locotenentului în urma rănilor primite, încă e foarte critică.

Lovită de trăznet. O femeie din comuna Nicșeu, (România) a fost atinsă de trăznet în casă, când cu viforul groaznic care s'a fost deslănțuit și asupra Tecucilor. A murit îndată, iar casa i-s'a aprins și ars serum.

„Olympic”. Vaporul „Olympic”, care plecând din New-York, aproape de Ellis-Izland, era să ajungă soartea fratelui său „Titanic”, frângându-i-se cărma. Călătorii s'au înfricat la desperare. După încordări de două ore însă cărma a fost pusă de nou și „Olympic” a putut infrunta valurile mai departe.

Examen de notari. La examenele notariale, cari au decurs în 1—9 Iulie sau prezentat 7 români și toți au depus examenul cu bine și anume Romul Cosma din (c. Treiscaure), Ioan Deac din Roșia (c. Albei Inf.), Ioan Giurgiu din Cichindeal (c. Sibiu), Valeriu Herlea din Cudșir (c. Hunedoarei), Emiliu Hulea din Galda de jos (c. Alb. Inf.) Iuliu Mureșianu din (c. Murăș Turda) și Simeon Uton din Mikolapatak (c. Maramureșului).

Dărâmarea unui palat. În Neapol s'a dărâmat un palat cu 5 caturi îngropând sub el vreo 30 persoane. Doi au murit, iar ceilalți 28 au fost grav răniți.

Posta Redacțiunii.

Părintelui P. H. Ne rugăm să trimiteți sfârșitul.

Val. Criș. »Pâinea« nu e potrivită.

MAI NOU.

La închierarea foii primim din Roma următoarea telegramă:

Azi în 10 Iulie n. s'a publicat enciclica prin care se înființează noua dieceza gr-cat. de Hajdudorog cu limba liturgică vetero-grecă. Prin aceeaș enciclică se interzice aspru folosirea limbei maghiare la liturgie și cântările liturgiei și se conde termenul de 3 ani preoților pentru însușirea acestej limbi. Deodată s'a încuviințat înființarea vicariatului în Săcuime.

Partea Literară.

Câteva date privitoare la Trecutul meseriilor și negoțului în orașul Blaj.

(Continuare).

O figură luminoasă.

Din meseriașii, cari azi nu mai sunt, mai ales ni-se desfășură o figură luminoasă, care la timpul său a făcut fără îndoială multă cinste vechilor meseriași din Blaj. Este figura compactorului George Domșa, originar din Peșelca. Absolut de gimnaziul din Blaj, și-a început cariera de compactor aproape deodată cu veacul trecut, la 1816, și de atunci a muncit cinstit, ca legător de cărți și ca notar al Blajului, până târziu pela anii 1870.

G. Domșa este singurul meseriaș vechiu din Blaj, care și-a priceput bine rostul de meseriaș; care prin munca sa stăruitoare, din nimica și-a făcut o avere, și a pus temelie unei familii fruntașe.

Ca om, care manua condeiul cu multă ușurință, și-a însemnat multe, din cele trecute vremi. Insemna tot ce a câștigat, cum și-a făcut casa, cum a fost notar, ce plată căpăta, și prin câte a trecut.

Astfel știm, de pildă, că la anul 1837 din compactorie a câștigat 547 fl. 39 cr., iar în anul 1838 a legat cărți de 930 fl. și 53 cr. Ajung aceste cifre, ca să vadă omul, cum se renta compactoria și înainte de aceasta cu 70 și atâta ani. În aceeași vreme un profesor de pildă avea la an numai 300 fl., putea trăi ca un canonic.

Avu însă și neplăceri, cum a fost aceea cu Cipariu, despre care cetim în însemnările sale: »In anul acesta (1850), când toți românii văzându-se scăpătați și mântuiți de sub robia barbarilor proprietari, s'au bucurat și veselit, numai eu, săracul de mine, ca un măestru de compactură în opidul Blaj, nedependente dela nimene, am fost silit să plâng și să mă întristez. Intrebându-mă cineva că pentru ce? i-ași răspunde în următorul chip: adecă, pentru că cu începutul anului acesta prea onoratul Domn canonic și prefect al tipografiei Seminarului din Blaj Timoteiu Cipariu m'a chemat la sine și mi-a dat de legat un Historic nemțesc, Weber intitulat, din 90 tomuri, ca să le fac în compactură tare cu tablă, și în loc de pele pânză englicească, cu titule aurite, însă să împreună tomurile câte 3, ca să nu fie așa subțiri, în octavo, la care am lucrat până le-am dus la aurit 35 tomuri. După aceea iară m'a chemat și mi-a mai dat un Historic latin: Katona Historia critica regum Hungariae, iarăși de vre-o 35 tomuri, să se lege tot întru aceea formă, ca și celelalte, pe care așisderea le-am legat până la aurit, despre care lucru să mărturisească Strejan Iosif din Blaj, pe care eu l'am gănit în Sibiu de mi-a adus 10 coți pânză per 1 fl. m. c. și aur iarăși o legătură cu 5 fl. m. c. După aceea trecându-mi mult timp cu atâtea tomuri, s'a apropiat Paștile și cărțile negata, m'a oprit laudatul prefect, ca să încet cu legătura Historiilor, că n'are lipsă de ele.

George Domșa a fost și notar dela anul 1823 în repeșite rânduri, mai pe urmă pela anii 1862, fără nici o plată, »fără că dacă am scris una suplică, sau contract, am căpătat o jumătate de husoș (= 20 cruceri) dela unii nimic, dela alții nice mulțămită». »De au venit de undeva ceva lucruri, care a fost de lipsă a-se comunica cu Episcopii, eu cu cea mai mare străduire am referat lucru, și de cumva au fost pentru comună stricătoare, am mijlocit să fie folositoare. Totdeauna am fost pentru binele comunii, nu pentru folosul meu, cari lucruri și acum cercetându-le dela oameni cari trăiesc și știu, se pot dovedi. Și așa eu printre toate năcazurile am servit numai pentru scutiță și dare, care a fost 18 cr. m. c.» — Așa scria venerabilul George Domșa pela 1868.

E interesantă notița care o face la anul 1864: »In anul 1864 au început ploii neconținute, așa cât până la 11 Iunie a inundat apele ca nici odată, că râțul grecilor și a satului nice cât pui piciorul nu s'a văzut pământul fără apă, apoi a încetat până în 8-a August; în 14 de nou a eșit apele asemenea ca mai înainte, cât n'a rămas nimic pe unde a ajuns, a înecat ierburile, cucuruze, dobitoace și oameni mulți. Am scris în 14 zile August 1864, tremurând de frig în vrâstă de 76 ani. Domșa. —

Încă multe aș mai putea spune din vieța acestui vrednic meseriaș al Blajului, dar voi reveni de altă dată!

(Va urma)

Dr. Ioan Rațiu.

Rutenii din Galiția.

Nu departe de noi, în țările numite oficial Galiția și Lodomeria și supuse odinioară Coroanei Ungare, trăește o națiune cam mărișoară, catolică, de rit grecesc: Rutenii. A cunoaște mai de aproape starea lor actuală din ori ce punct de vedere cultural, național, politic, disciplinar și religios, o află de datoria noastră și cu folos. De datoria noastră: căci cum să nu știm despre vecinii noștri, de o seamă cu noi în rit și disciplină? Cu folos: căci Rutenii ne pot servi drept pildă nu într'o singură privință. Apoi va fi bine, să cunoaștem adevărul autentic, din date statistice oficiale scoase din șematismele respective, de însăș Cancelaria birourile vieneze. Știut e doară, că nu numai scrierile germane falsifică, cu rea intențiune, adevărul concernând chestia Rutenilor, dar înșiși pedagogii ruteni descriu arareori soarta poporului lor în colorile cele mai triste și lugubre, uneltind idealuri mai mult sau mai puțin secrete, despre cari vom menționa în urmă. Statistica autentică și cifrele concrete vor fi de-apururea argumente de cele mai cuvântătoare.

Restrângem cadrul temei la timpul prezent amintim din trecut numai ceea, ce apare neapărat necesar. Studiul nostru este totodată comparativ. Înțelegerea chestiunii, care ne preocupă, nu poate fi deplină fără să luăm în vedere datele respective, privitoare la națiunea polonă. Cetitorul atent ne va da dreptate. Nici istoria, nici geografia, nici statistica Galiției, dar nici ponosul rău intenționat, nici, surprinderea celor rău informați nu ne permite o altă cale.

Scriind această lucrare, ca studiu com-

parativ, am mai urmărit un alt scop, merit anume pentru împrejurările prezente, de în-sămnătate istorică, da, în cari ne găsim noi Românii gr.-cat. Ne agită chestia unei episcopi gr.-cat. maghiare, ne agită presa cu informațiuni senzaționale. Simțim un mare pericol ce ne amenință. Intrevedem cu spaimă unele încercări de a întâmpina relelor. Ne preocupă meetingul dela Alba-Iulia etc. etc. Ca observator, privind din depărtare perspectiva situațiunii, pare-mi-se a nu greși, dacă susțin că într'adevăr ne este periclitată sf. credință și naționalitatea. Dar oare cine este dușmanul?... Roma?... Fe-rească Dumnezeu! Rutenii din Galiția să ne înconștiințeze despre drepturile noastre și despre dreptatea Romei. Sub îngrijirea de mamă a Romei ei, Rutenii, ca națiune în fașă, au ajuns la aceea ce sunt. Cu cât mai incredințați putem fi noi Românii, ca națiune secolară, că Roma va ocroti drepturile noastre bisericești și naționale!

Să ne temem însă de un alt dușman, care este în stare să ne prăpădească și sf. credință și naționalitatea. Il cunoaștem! Robii săi nemernici și frauduloși sunt tocmai aceia, cari cu arma unei credinți simulate se luptă în contra națiunii noastre sau vice-versa, sub pavaza unui șovinism naționalist în contra sf. credinței, celei adevărate și dumnezeiești, pe care am îmbrățișat-o la anul 1700. Lucrarea prezentă, lămurindu-ne atitudinea Bisericii Romane față de Rutenii gr.-catolici, să ne sporească încrederea în sf. Scaun Apostolic. Iar cu această încredere, cu o conștiință pacinică și neturburată vom izbuti să asigurăm cu Dumnezeu un viitor și mai glorios sf. credințe și națiunii noastre.

Pentru a nu ne repeta în decursul scrierii indicăm dela început izvoarele de cari ne-am folosit.

Afară de unele scrieri periodice, istorice polone și universale, ne-au servit:

1. Dr. Glabinski, prof. univ. și președintele Cercului polon în Camera deputaților „Situațiunea Rutenilor în Galiția“ Lemberg 1908.
2. Dr. Glabinski (idem) „Poporația Polonă în Galiția Răsăriteană“, Lemberg 1903.
3. Dr. L. Koiankowski „Biserica latină și ruteană în Galiția R.“ 1909 Cracovia.
4. Șematismele rutene.
5. Alte opuri, ce le vom indica în parte la loc potrivit.

1. Naționalitatea Rutenilor.

Poporația Galiției este de origine slavă. Având în vedere încercările științifice mai nouă de a explica originea Rutenilor din Galiția, nici măcar îndrăznim să propunem chestiunea, care popor slav anume să fi călcat mai întâiu aceste țări. Atâta este sigur din istorie, că decând țara Haliciului — așa se numia pe atunci Galiția Lodomeria modernă — fuse alipită definitiv de Polonia sub regele Jagello, de atunci înainte soarta acelei poporații era una și aceeași. Natural, clasificarea întregii poporații din regatul polon, se aplica și în țara Haliciului. Legile statului prevedeau numai o singură clausulă, adecă ca drepturile orașănești (Magdeburgiane) să nu fie cedate necatolicilor. Necatolici au fost pe atuncea Armenii și Slavii de ritul grecesc. Spre lămurire trebuie să adăugăm, că clauzula amin-

tită nu pricinua nimănui nici o supărare. Doar în țara Haliciului existau deja dinainte unele orașe, înființate de nobilimea rusă, ca Luvów (Lemberg), Jaroslav. Apoi în toate celelalte orașe, înființate mai târziu de magnații poloni, predomina elementul german, colonial, singurul reprezentant al comerțului și industriei de pe atunci, în dauna populației rurale din întreaga Polonia. Bunăoară nici acest separatism confesional n'a durat multă vreme.

(Va urma)

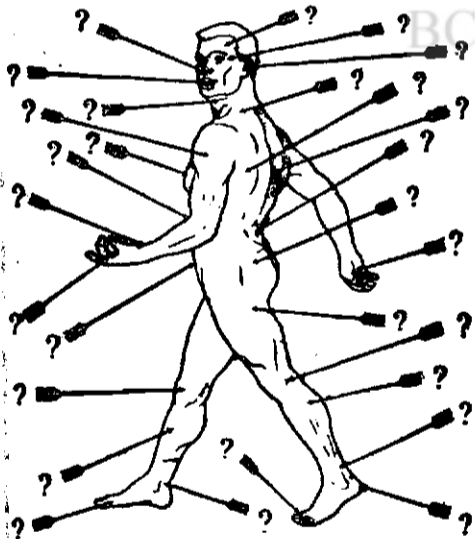
Posta Administrațiilor.

Am primit și chitam abon. dela:

Sculplevel (America) pe 1912 sem. 2-lea — *Bichigiu* pe 1912. — *Săbăoani* (Moldova) pe 1912 sem. 2-lea. — *G. V. Inoc* pe 1912 sem. 2-lea. *Mara-Giulești* pe 1911 și 1912. *M. Bpesta* pe 1912 sem. 2-lea necomplet. *A. P. Loc* pe 1912 sem. 2-lea: *Ludoș* pe 1912 sem. 1-iu. *Dr. N. Gherla* pe 1912 pătrarul al 3-lea. *Silvașul superior* pe timpul din 1/5 1911 până în 1/5 1912. *Ign. Sz. Leta-mare* pe Ianuar-Marte 1912. *I. H. Gherla* pe 1912 sem. 2-lea. *I. J. Gherla* pe 1912 sem. 2-lea. *Armeni* pe timpul din 1/7 1899 până în 1/4 1900.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUȚIA.**

Te săgetează?
(Ai dureri?)

Folosește **Elsaffuidul** lui Feller și **Elsahapurile** lui Feller, a căror singur producător este **EUGEN V. FELLER**, farmacist de curte, **Stabica Centrale Nr. 122 (Zágráb).**

I. **Elsaffuidul** lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă, ispurc, slăbire de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul **Elsa** alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii provenite din curent: ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă e numele «Feller». 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur **Elsahapurile-Rebarbara** purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârțuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgăcli, haemoroides și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm curat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
STUBICA Centrale 122. (com. Zagrab).

(33) 21-24

În Internatul lui Bohn

numit și

„Deák-Otthon din Segedin“

Situat în orașul **Segedin (Szeged)**, strada **Tisza Lajos—Körut Nr. 43.**

Se primesc tineri

fără deosebire de confesiune ori naționalitate, —

cari cercetează gimnaziul ori școala reală superioară, mai departe, cei-ce doresc să frecventeze școala comercială superioară, școala civilă ori școala elementară.

Plata de întreținere pe anul întreg face 450 Coroane. Internatul posedă două palate, cu câte două etaje excelent aranjate, în cari elevii se află adăpostiți sub îngrijirea și supraveghierea bărbatilor de specialitate.

Doritorilor de a reflecta la institutul acesta, serveste cu plăcere și dă informațiunile dorite proprietarul

Carol Bohn
director.

(74) 2-5

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-loane, aranjare completă de hotel, cafele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 77-104 (Központi városháza mellett).

INVĂȚĂCEL.

Să primește în Prăvălia de manufactură și mărfuri curente un băiat care a absolvat 1-2 clase gimnaziale sau asemenea școli.

Pe lângă limba română să recere vorbirea unei limbi a patriei.

A se adresa la

August Stupariu
Blaj
Balázsfalva—Blasendorf.

(71) 6-6

Nr. 38-1912

(77) 1-3

Licitare.

Biserica gr.-cat. din **Mahaciu** (p. u. Felvincz) vinde prin licitațiune publică părul alor 68-8 jug. de pădure de scoartă sau lemne focali. Licitarea se va ținea în 29 Iulie la 9 ore a. m. în școala de aici. Prețul de strigare va fi 12,073 cor. 50 fl. vadiu sunt a se depune 10%. Oferte închise se primesc înainte de începerea licitării. Condițiunile se pot ști dela oficiul parohial din loc. **Mahaciu 8 Iulie 1912.**

Vasiliu Șuşman, Gaviil Pop,
curator. vprot. paroh președinte.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă. Telephone 88-99.

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(3) 25-52 Director-șef

Dr. Cosmutza.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe colori, după originalul picturii nostru **F. C. Domșa.** Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului **Bunea** în patru colori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc.

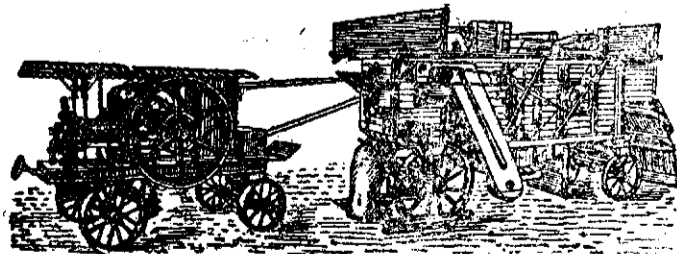
Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea — Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.**

NOUĂ FIRMĂ ROMÂNEASCĂ.

IOAN V. FËT

BUDAPESTA, Nagymező-utca 36. 1/2

Motoare cu benzin, uleu brut și gaz, dela 3 HP. în sus.

Tot felul de mașini și instrumente agricole, ca: **Trecătoare cu motor,** mânăj și mână, pluguri, grăpi etc. Pompe de fântâni și incendiu cu forță motorică. **Mori, Mașini de sămănat cu mână,** cari în urma ieftinătății, precisiunii și manurei ușoare sunt indispensabile pentru fiecare agricultor.

Prețuri moderate, catalog ilustrat și preliminar la dorință gratis și franco.

(55) 20-20

Săpunul-cosmetic

desinfectant Szt. László

din Cluj (al lui Heinrich), ajuns acum la renume mondial, e o adevărată comoară la casă. Este un prezervativ sigur împotriva boalelor infecțioase. Afară de aceasta, pe lângă substanțele sale distinse, de a ridica fineța pielii, prin mireazma sa de tot aleasă a devenit un articol cosmetic de primul grad.

Se poate căpăta pretotindine. Prețul unei bucăți e 70 fileri.

(69) 4-?

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 220 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.* — Prețul tabloului cor. 150 fil.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveratul Consistoriu diecezan de Gherla sub nr. 3953/912, senatul bisericii gr. cat. din Cățcau, prin aceasta publică licitațiune minuentă pentru a da în întreprindere zidirea bisericii din Cățcau (Kackó) comitatul Solnoc-Doboca.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 11 August st. n. d. m. la 3 ore în sala de învățământ a școlii confesionale din Cățcau.

Prețul de strigare este de 18,254 cor. 04 fil.

Materialul — cu esecțiunea pietrii, cărămidei, prundului și vecurării acestora la locul de edificare — este dator a-l da întreprinzătorul.

Senatul bisericesc își rezervă dreptul de a da întreprinderea la acela dintre oferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parohial din Cățcau.

Cățcau, la 9 Iulie st. n. 1912.

(76) 1-2

Senatul bisericesc.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Csnădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5,275,798-23
Capitale asigurate pe viață achitate		5,140,556-36
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,763,744--
	viață	10,931,322--
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.520,492--

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(6) 69-?

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

41 27-52

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute la partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre precadjustarea clopetelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuratori ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.